

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2003
IV. volební období

284

Vládní návrh

zákon
ze dne2003,

kterým se mění zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu, ve znění zákona č. 331/1993 Sb., zákona č. 236/1995 Sb., zákona č. 77/1998 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 48/2002 Sb., zákona č. 202/2002 Sb. a zákona č. 320/2002 Sb., se mění takto:

1. V § 11 odst. 2 se za písmeno g) vkládá nové písmeno h), které zní:

„h) o návrhu na obnovu řízení a v obnoveném řízení podle § 119 až 119b,“.

Dosavadní písmena h) až j) se označují jako písmena i) až k).
2. V § 14 se slova „v § 11 odst. 2 písm. a) až h)“ nahrazují slovy „v § 11 odst. 2 písm. a) až i)“.
3. V § 43 odst. 2 písm. b) se slova „a § 71a odst. 1“ nahrazují slovy „, § 71a odst.1 nebo § 119 odst. 1“.
4. V § 64 odst. 1 se za písmeno c) vkládá nové písmeno d), které zní:

„d) vláda za podmínek uvedených v § 118,“

Dosavadní písmeno d) se označuje jako písmeno e).
5. V § 64 odst. 1 se na konci textu písmene e) doplňují slova „ ,nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 tohoto zákona“.

6. V § 64 odst. 2 se na konci textu písmene d) doplňují slova „nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 tohoto zákona“.

7. § 72 a 73 včetně nadpisu znějí:

„Ústavní stížnost

§ 72

(1) Ústavní stížnost jsou oprávněni podat

- a) fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci (dále jen „zásah orgánu veřejné moci“) bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem (dále jen „ústavně zaručené základní právo nebo svoboda“),
- b) zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku (dále jen „územní samosprávný celek“) podle čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy, jestliže tvrdí, že nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu.

(2) Není-li v tomto zákoně uvedeno jinak, platí pro ústavní stížnost obecná ustanovení tohoto zákona o návrhu a pro toho, kdo ústavní stížnost podává (dále jen „stěžovatel“), obecná ustanovení tohoto zákona o navrhovateli.

(3) Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě 60 dnů od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek vyjma návrhu na obnovu řízení, a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.

(4) Byl-li mimořádný opravný prostředek orgánem, který o něm rozhoduje, odmítnut jako nepřípustný z důvodů závisících na jeho uvážení, lze podat ústavní stížnost proti předchozímu rozhodnutí o procesním prostředku k ochraně práva, které bylo mimořádným opravným prostředkem napadeno, ve lhůtě 60 dnů od doručení takového rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku.

(5) Jestliže zákon procesní prostředek k ochraně práva stěžovateli neposkytuje, lze podat ústavní stížnost ve lhůtě 60 dnů ode dne, kdy se stěžovatel o zásahu orgánu veřejné moci do jeho ústavně zaručených základních práv nebo svobod dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy k takovému zásahu došlo.

(6) K ústavní stížnosti musí být přiložena kopie rozhodnutí o posledním procesním prostředku k ochraně práva, popřípadě také kopie rozhodnutí o odmítnutí mimořádného opravného prostředku z důvodu uvedeného v odstavci 4. Domáhá-li se stěžovatel ochrany svého práva také jinak než procesním prostředkem podle odstavce 3, je povinen o tom Ústavní soud bez odkladu vyrozumět.

§ 73

(1) Politická strana je oprávněna podat návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jejím rozpuštění nebo jiné rozhodnutí týkající se její činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony.

(2) Návrh podle odstavce 1 lze podat ve lhůtě 30 dnů. Tato lhůta počíná dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon politické straně k ochraně jejího práva poskytuje; jestliže zákon takový prostředek neposkytuje, počíná lhůta dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v odstavci 1.

(3) Jinak pro návrh podle odstavce 1 a pro řízení o něm platí ustanovení tohoto oddílu.“.

8. V § 75 odstavec 1 zní:

„(1) Ústavní stížnost je nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje (§ 72 odst. 3); to neplatí pro mimořádný opravný prostředek, který orgán, jenž o něm rozhoduje, může odmítnout jako nepřipustný z důvodů závisejících na jeho uvážení (§ 72 odst. 4).“.

9. V části druhé v hlavě druhé oddíl osmý včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 3a zní:

„Oddíl osmý

Řízení o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu

§ 117

Mezinárodní soud

Mezinárodním soudem se pro účely tohoto zákona rozumí mezinárodní orgán, jehož rozhodnutí jsou pro Českou republiku závazná podle mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

§ 118

Návrh na zrušení právního předpisu

(4) Shledal-li mezinárodní soud, že zásahem orgánu veřejné moci byl porušen závazek, který pro Českou republiku vyplývá z mezinárodní smlouvy, zejména, že tímto zásahem bylo porušeno lidské právo nebo základní svoboda fyzické nebo právnické osoby, a jestliže takové porušení spočívá v platném právním předpisu, podá vláda Ústavnímu soudu návrh na zrušení takového právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení, pokud zrušení nebo změnu nemůže zajistit jiným způsobem. Ustanovení § 35 odst. 1 o nepřipustnosti návrhu na zahájení řízení ve věci, o níž již Ústavní soud rozhodl, se v tomto případě nepoužije.

(5) Ústavní soud postupuje v řízení podle odstavce 1 podle oddílu prvního této hlavy.

Návrh na obnovu řízení

§ 119

(6) Rozhodoval-li Ústavní soud ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda, lze proti takovému rozhodnutí Ústavního soudu podat návrh na obnovu řízení za podmínek stanovených tímto zákonem.

(7) Návrh na obnovu řízení před Ústavním soudem je oprávněn podat ten, kdo byl ve věci uvedené v odstavci 1 účastníkem řízení před Ústavním soudem, a v jehož prospěch mezinárodní soud rozhodl.

(8) Návrh na obnovu řízení je možno podat do šesti měsíců ode dne, kdy se vyhlášené rozhodnutí mezinárodního soudu podle příslušné mezinárodní smlouvy stane konečným.^{3a)} Návrh musí obsahovat vedle obecných náležitostí (§ 34) označení rozhodnutí Ústavního soudu, proti němuž směřuje, označení rozhodnutí mezinárodního soudu, o které se opírá, a vylíčení, v čem je spatřován rozpor rozhodnutí Ústavního soudu s rozhodnutím mezinárodního soudu.

(9) Spolu s návrhem na obnovu řízení může být podán návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem návrhu na obnovu řízení, jestliže podle tvrzení navrhovatele jsou v rozporu s ústavním zákonem, popřípadě se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis.

(10) Účastníky řízení o návrhu na obnovu řízení jsou též účastníci řízení před Ústavním soudem, jehož obnova je navrhována, kteří nejsou navrhovateli; ti, kteří byli v tomto řízení vedlejšími účastníky, jsou jimi rovněž v řízení o návrhu na obnovu řízení.

(11) Pro náhradu a placení nákladů zastoupení v řízení o návrhu na obnovu řízení se použijí ustanovení § 83 a 84.

^{3a)} Čl. 44 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších protokolů, zveřejněné sdělením č. 209/1992 Sb., ve znění sdělení č. 41/1996 Sb a sdělení č. 243/1998 Sb.

§ 119a

(12) Návrh na obnovu řízení je nepřipustný, jestliže následky porušení lidského práva nebo základní svobody již netrvaly a jsou dostatečně napraveny poskytnutím spravedlivého zadostiučinění podle rozhodnutí mezinárodního soudu nebo bylo-li nápravy dosaženo jinak.

(13) Ústavní soud neodmítne přijetí návrhu na obnovu řízení z důvodů podle odstavce 1, jestliže veřejný zájem na obnově řízení podstatně převyšuje vlastní zájem navrhovatele.

§ 119b

(14) O návrhu na obnovu řízení rozhoduje Ústavní soud bez ústního jednání. Pokud náleží Ústavního soudu je v rozporu s rozhodnutím mezinárodního soudu, Ústavní soud náleží zruší; jinak návrh zamítne.

(15) Zrušil-li Ústavní soud na základě návrhu na obnovu řízení svůj předchozí náleží, znovu projedná původní návrh na zahájení řízení podle příslušných ustanovení tohoto zákona.

V novém náleží Ústavní soud vychází z právního názoru mezinárodního soudu.

Pokud novým náleží Ústavního soudu dojde ke zrušení předchozích rozhodnutí, platí pro postup orgánů příslušných rozhodnout ve věci obdobně § 235i odst. 3 občanského soudního řádu.

Rozhodoval-li Ústavní soud usnesením, a tímto usnesením bylo řízení skončeno, použijí se ustanovení odstavců 1 až 4 přiměřeně.“.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2004.

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

OBECNÁ ČÁST

A. Důvody navrhované úpravy ve vztahu k platnému právnímu stavu.

Navrhovanou novelizací zákona o Ústavním soudu by měly být řešeny dva základní problémy, které se projevují zejména ve vztahu k rozhodnutím a právním stanoviskům Evropského soudu pro lidská práva ve Štrasburku (dále jen „Evropský soud“), a to

- a) vztah ústavní stížnosti a mimořádných opravných prostředků, které upravují jednotlivé procesní předpisy, zejména z hlediska běhu lhůt pro podání ústavní stížnosti;
- b) možnost nápravy v případech, kdy je rozhodnutím mezinárodního soudu konstatováno porušení lidských práv a základních svobod.

Ad a): Podmínka vyčerpání všech opravných prostředků před podáním ústavní stížnosti, obsažená v platné právní úpravě zákona o Ústavním soudu, nerozlišuje dostatečně mezi řádnými a mimořádnými opravnými prostředky (s výjimkou obnovy řízení). Vyvolává tak určité aplikační problémy, a to i ve vztahu k procesním prostředkům upravovaným v příslušných procesních předpisech až v době po přijetí zákona o Ústavním soudu. Týká se to především těch opravných prostředků, u kterých povolení jejich přípustnosti závisí v jednotlivém případě na posouzení a rozhodnutí příslušného orgánu - jmenovitě lze uvést opravný prostředek dovolání. Vyčerpání takového opravného prostředku je takto ne zcela závislé na vůli účastníka řízení a nelze jím proto bezvýjimečně podmiňovat právo podat ústavní stížnost, ani k jeho uplatnění jednoznačně vztahovat lhůtu pro podání ústavní stížnosti. Na to poukázala i některá rozhodnutí a stanoviska Evropského soudu pro lidská práva.

Vládě ČR bylo dosud komunikováno sedm stížností (a tento počet zřejmě není konečný), jejichž předmětem je porušení práva na přístup k Ústavnímu soudu. Jádrem sporu je otázka, zda přípustnost ústavní stížnosti je možné vázat na vyčerpání opravného prostředku, jehož přípustnost závisí pouze na posouzení příslušného orgánu (zde konkrétně dovolání podle tehdejšího § 239 odst. 2 občanského soudního řádu, které je přípustné pouze tehdy, shledá-li dovolací soud, že rozhodnutí odvolacího soudu je po právní stránce zásadního významu), a s tím související otázka počátku běhu lhůty k podání ústavní stížnosti. Ve dvou případech již byla Česká republika odsouzena:

- V případě *Běleš a ostatní* byla ústavní stížnost odmítnuta, neboť stěžovatelé dovolání nepodali.¹⁾

¹⁾ Evropský soud uvedl, že právo na soud (jehož součástí je i právo na přístup k soudu) není absolutní a může podléhat různým omezením, která však nemohou zasahovat do samotné podstaty tohoto práva. Musejí také sledovat nějaký legitimní cíl a zachovávat přiměřenost použitých prostředků.

Podle názoru Evropského soudu závisí přípustnost dovolání podle § 239 odst. 2 o.s.ř. na posouzení otázky zásadního právního významu napadeného rozhodnutí, které je plně v dispozici Nejvyššího soudu. Od stěžovatelů ani jejich právního zástupce proto nebylo lze očekávat správné posouzení možnosti přípustnosti dovolání podle § 239 odst. 2 o.s.ř., zvláště když odvolací soud dovolání nepřipustil. V případě podání dovolání stěžovatelé riskovali odmítnutí ústavní stížnosti pro opožděnost.

Pokud jde o možnost souběžného podávání dovolání a ústavní stížnosti, Evropský soud se vyslovil v tom smyslu, že tato cesta nemá žádnou oporu v právním řádu a pro stěžovatele nebylo snadné se s touto praxí seznámit. Tento způsob řešení problému nevyhovuje požadavku právní jistoty také z toho důvodu, že nic nebrání Ústavnímu soudu o ústavní stížnosti rozhodnout, přičemž v jedné věci tak mohou existovat dvě různá rozhodnutí. Evropský soud také poukázal na jiné dvě stížnosti podané proti České republice, ze kterých vyplývá, že ani současné podání dovolání a ústavní stížnosti nemusí zabránit tomu, že ústavní stížnost bude odmítnuta.

- V případě *Zvolský a Zvolská* byla ústavní stížnost odmítnuta pro opožděnost, neboť stěžovatelé sice dovolání podali, avšak dovolací soud toto dovolání jako nepřipustné odmítl a lhůta k podání ústavní stížnosti, která tak počala běžet již od doručení rozhodnutí odvolacího soudu, mezitím uplynula.²⁾

Vláda ví také o dvou případech, kdy stěžovatelům byla v té samé věci jedna ústavní stížnost odmítnuta pro nevyčerpání opravných prostředků a následně druhá, když tuto chybu napravili, pro opožděnost.

Evropský soud v obou rozsudcích České republiky vytkl, že předmětná ustanovení zákona o Ústavním soudu nejsou dostatečně srozumitelná a jejich aplikace je vůči stěžovatelům nepřiměřeně přísná. Překážky, které jsou potencionálním stěžovatelům kladeny do cesty, podle Evropského soudu zasahují do samotné podstaty práva na přístup k soudu ve smyslu článku 6 odst. 1 Úmluvy.

Navrhovaná novela vyjasňuje sporné otázky přípustnosti ústavní stížnosti tím, že jednak upřesňuje, které prostředky ochrany práva je třeba vyčerpat, jednak upravuje i počátek běhu lhůty k podání ústavní stížnosti. Bude tak zajištěna srozumitelná a předvídatelná aplikace těchto ustanovení Ústavním soudem.

Ad b): Výbor ministrů Rady Evropy v doporučení č. R(2000) 2, ohledně přešetření či obnovení určitých případů na domácí úrovni po vydání rozsudku Evropského soudu pro lidská práva, vyzval členské státy Rady Evropy k přezkoumání jejich právních systémů a k zajištění přiměřeného postupu, včetně obnovy řízení, v případech, kdy Evropský soud konstatoval porušení evropské Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), a to zejména tehdy, pokud přetrvávají negativní důsledky vnitrostátního rozhodnutí, nelze je plně napravit poskytnutím přiměřeného zadostiučinění podle rozhodnutí Evropského soudu a jedná se o závažné porušení práva. Na doporučení Výboru ministrů

Evropský soud Ústavnímu soudu také vyčetl, že se nezabýval možností aplikace § 75 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu, který stanoví výjimku z povinnosti vyčerpat všechny procesní prostředky ochrany práva, a že sám neposoudil otázku přípustnosti případného dovolání. Jak vyplývá z judikatury Evropského soudu, není dovolání, jakožto mimořádný opravný prostředek, jehož přípustnost je v diskreční pravomoci Nejvyššího soudu, účinným právním prostředkem nápravy, který by měli stěžovatelé povinnost vyčerpat.

²⁾ Evropský soud uvedl, že právo na soud (jehož součástí je i právo na přístup k soudu) není absolutní a může podléhat různým omezením, která však nemohou zasahovat do samotné podstaty tohoto práva. Musejí také sledovat nějaký legitimní cíl a zachovávat přiměřenost použitých prostředků.

Podle názoru Evropského soudu závisí přípustnost dovolání podle § 239 odst. 2 o.s.ř. na posouzení otázky zásadního právního významu napadeného rozhodnutí, které je plně v dispozici Nejvyššího soudu. Evropský soud také zdůraznil, že v daném případě nedošlo k projednání věci v důsledku sporného výkladu nikoli hmotného, ale pouze procesního práva. Zákon o Ústavním soudu ve svém § 75 odst. 1 nerozlišuje mezi řádnými a mimořádnými opravnými prostředky; vyžaduje vyčerpání všech procesních prostředků ochrany práva kromě návrhu na povolení obnovy řízení. Jestliže tedy byli stěžovatelé nuceni podat dovolání, aby jejich ústavní stížnost nebyla odmítnuta, domnívá se Evropský soud, že lhůta k podání ústavní stížnosti měla začít plynout až od rozhodnutí Nejvyššího soudu, nebo měla být alespoň pozastavena.

Pokud jde o možnost souběžného podávání dovolání a ústavní stížnosti, Evropský soud se vyslovil v tom smyslu, že tato cesta nemá žádnou oporu v právním řádu a pro stěžovatele nebylo snadné se s touto praxí seznámit. Tento způsob řešení problému nevyhovuje požadavku právní jistoty také z toho důvodu, že nic nebrání Ústavnímu soudu o ústavní stížnosti rozhodnout, přičemž v jedné věci tak mohou existovat dvě různá rozhodnutí. Evropský soud také poukázal na jiné dvě stížnosti podané proti České republice, ze kterých vyplývá, že ani současné podání dovolání a ústavní stížnosti nemusí zabránit tomu, že ústavní stížnost bude odmítnuta.

V obou shora uvedených případech Evropský soud shrnul své odůvodnění takto: Povinnost vyčerpat všechny procesní prostředky ochrany práva bez rozlišování prostředků řádných a mimořádných na jedné straně a nemožnost předvídat přípustnost dovolání podle § 239 odst. 2 o.s.ř. na druhé straně představují nepřiměřenou zátěž pro stěžovatele a zasahují tak do samotné podstaty práva na opravný prostředek. Zvláště přísná interpretace procesních pravidel ze strany Ústavního soudu tudíž zbavila stěžovatele jejich práva na přístup k soudu. Tím došlo k porušení článku 6 odst. 1 Úmluvy.

navazuje rezoluce 1226 (2000) Parlamentního shromáždění Rady Evropy, týkající se výkonu rozsudků Evropského soudu. V rezoluci jsou členské státy vyzvány, aby podnikly nezbytná opatření k provedení rozsudků Evropského soudu tak, aby se vyhnuly opakovanému porušení Úmluvy. Členské státy by měly zajistit, aby jejich vnitrostátní zákonodárství zajišťovalo obnovu (přezkum) řízení v důsledku odsuzujících rozsudků Evropského soudu.

Evropský soud má v podstatě jen jedinou možnost, jak napravit porušení práv a svobod zaručených Úmluvou: přiznat spravedlivé zadostiučinění ve formě peněžní náhrady způsobené materiální škody a morální újmy a náhrady nákladů řízení. Ve spravedlivém zadostiučinění je však možno zohlednit pouze škodu již způsobenou (nikoli tu, která v důsledku porušení práva trvá nebo může vzniknout v budoucnu). Navíc peněžní odškodnění není vždy způsobilé nahradit veškeré možné následky porušení práv stěžovatele.

Proto Rada Evropy vyzvala členské státy, aby umožnily na vnitrostátní úrovni co nejúplnější implementaci rozsudků Evropského soudu tak, aby pokud možno došlo k navrácení ke stavu před porušením Úmluvy (*restitutio in integrum*). Klasickým případem, kdy spravedlivé zadostiučinění nestačí k nápravě všech důsledků nerespektování požadavků Úmluvy, jsou zejména věci trestní, kde se stěžovatel stále nachází ve výkonu trestu. Jestliže Evropský soud rozhodne, že stěžovatel byl odsouzen v řízení, které nesplňovalo základní zásady práva na spravedlivý proces podle článku 6 Úmluvy, je podle všeho správné umožnit stěžovateli obnovu řízení.

Obnova řízení je však žádoucí i v případě jiných řízení než trestních (včetně řízení před Ústavním soudem). Ústavní soud jako orgán ochrany ústavnosti je navíc povinen poskytovat ochranu právům a svobodám zaručeným Úmluvou již na vnitrostátní úrovni. Vzhledem k tomu, že podmínkou přijatelnosti stížnosti k Evropskému soudu je vyčerpání ústavní stížnosti, lze v případném odsouzení České republiky v řízení před Evropským soudem spatřovat mimo jiné nedostatečné splnění úkolu garanta lidských práv a základních svobod Ústavním soudem. Je proto na místě, aby k nápravě došlo právě před tímto orgánem.

Podle platné právní úpravy zákona č. 182/1993 Sb. má Ústavní soud v návaznosti na čl. 87 odst. 1 písm. i) Ústavy České republiky svěřenu pravomoc na návrh vlády rozhodnout o zrušení právního předpisu nebo jeho jednotlivého ustanovení v případě, kdy mezinárodní soud rozhodne na základě mu podané stížnosti, že zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno ústavně zaručené právo nebo svoboda, pokud takové porušení spočívá v platném právním předpisu. Tato úprava se však ve vztahu ke shora uvedeným stanoviskům orgánů Rady Evropy ukazuje jako nedostačující a dostatečně v tomto směru neprovádějící ani ústavně zakotvenou kompetenci Ústavního soudu – rozhodovat o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu závazného pro Českou republiku, pokud je nelze provést jinak. Platná úprava zákona o Ústavním soudu neumožňuje reagovat zejména na takové případy, kdy mezinárodní soud rozhodne odlišně od rozhodnutí Ústavního soudu. I pokud by mezinárodní soud na rozdíl od Ústavního soudu konstatoval porušení lidského práva nebo základní svobody, a případně stěžovateli přiznal i spravedlivé zadostiučinění, nebylo by možno v důsledku přetrvávající platnosti rozhodnutí Ústavního soudu (které ve smyslu čl. 89 odst. 2 Ústavy České republiky zůstává nadále závazné pro všechny orgány a osoby) odstranit porušování práva, jestliže by i přes poskytnuté zadostiučinění nadále trvalo. Přestože se může v praxi jednat o převážně ojedinělé případy (většinou bude postačovat poskytnutí spravedlivého zadostiučinění, popřípadě k nápravě dojde jinak), v zájmu právní jistoty je nelze zcela opominout a ponechat bez odpovídající právní úpravy.

Navrhuje se proto upravit nově příslušná ustanovení osmého oddílu hlavy druhé části druhého zákona o Ústavním soudu, a to zejména v tom směru, aby Ústavní soud mohl na návrh v rámci obnovy řízení změnit svoje původní rozhodnutí, které se dostalo do rozporu rozhodnutím mezinárodního soudu, pokud jsou splněny i další podmínky, které pro obnovu

řízení zákon stanoví.

B. Soulad navrhované úpravy s ústavním pořádkem České republiky, s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, slučitelnost s právními akty Evropských společenství.

Navrhovaná úprava je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Navrhovaná úprava není v rozporu s mezinárodními smlouvami ani s právními akty Evropské unie.

Navrhovaná úprava respektuje doporučení Rady Evropy č. R (2000) 2 Výboru ministrů členským státům ohledně přešetření či obnovení určitých případů na domácí úrovni po vydání rozsudku Evropského soudu pro lidská práva a navazující rezoluci Parlamentního shromáždění Rady Evropy č. 1226 (2000).

C. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované úpravy, dopad na státní rozpočet.

Navrhovaný zákon nevyvolá dodatečné nároky na státní rozpočet ani na nárůst pracovních sil.

ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K článku I:

K bodu 1: Při projednávání návrhu na obnovu řízení a v následném řízení před Ústavním soudem by měla být zpravidla zvažována změna, resp. určitá korekce dříve zastávaného právního názoru Ústavního soudu (ať již senátu nebo pléna), vyjádřeného v příslušném nálezu nebo usnesení; adekvátně tomu je proto navrhována v těchto věcech příslušnost pléna Ústavního soudu.

K bodu 2: Jedná se o legislativně technickou úpravu v návaznosti na bod 1.

K bodu 3: S ohledem na význam podávaných návrhů a jejich dopad do rozhodovací praxe Ústavního soudu se navrhuje, aby o jejich případném odmítnutí rozhodoval senát Ústavního soudu.

K bodům 4 až 6: Protože nově doplňovanými zvláštními ustanoveními hlavy druhé oddílu osmého dochází k rozšíření oprávnění k podání návrhu na zrušení právních předpisů, je potřeba na to reagovat i odpovídajícím doplněním § 64.

K bodům 7 a 8: Podle platné úpravy § 72 odst. 2 zákona je ústavní stížnost možno podat do 60 dnů od doručení rozhodnutí o posledním prostředku, který zákon poskytuje k ochraně práva; podle § 75 odst. 1 se za takový prostředek nepovažuje návrh na povolení obnovy řízení. Ze zákona tak jednoznačně nevyplývá, které procesní prostředky je nutno v zájmu přípustnosti ústavní stížnosti vyčerpat. Taxativní výčet takových prostředků z jednotlivých procesních předpisů není a ani nemůže být dán, a to i s ohledem na jejich různorodost a změny. Tato otázka není zcela vyřešena ani v judikatuře Ústavního soudu samotného.

Problémy, zapříčiněné touto nejednoznačnou úpravou, se projeví zejména v otázce,

zda podání dovolání podle úpravy občanského soudního řádu má být považováno za podmínku přípustnosti ústavní stížnosti, a od kdy je potřeba pak počítat šedesátidenní lhůtu pro její podání³⁾. I když riziko odmítnutí ústavní stížnosti ve vztahu k nevyčerpání dovolání bylo do značné míry sníženo novelizací občanského soudního řádu (zákon č. 30/2000 Sb.), je potřeba i ve vztahu k jiným opravným prostředkům doplnit do zákona jednoznačnější úpravu.

Za procesní prostředky k ochraně práva je možno považovat jen takové prostředky, které zákon poskytuje samotnému stěžovateli, na jehož vůli pak výlučně záleží, zda procesní prostředek uplatní či nikoliv. Pouze jejich vyčerpáním lze podmínit podání ústavní stížnosti a na rozhodnutí o nich vázat stanovenou šedesátidenní lhůtu. Takovými prostředky jsou především všechny řádné opravné prostředky stanovené jednotlivými procesními předpisy (zejména odvolání nebo stížnost podle trestního řádu, odvolání podle občanského soudního řádu i správního řádu), mimořádné opravné prostředky stanovené procesními předpisy (v soudním i správním řízení s výjimkou obnovy řízení), případně jiné zákonem stanovené procesní prostředky, pokud s podáním takového procesního prostředku je spojeno přímo zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení (může se jednat např. o návrh soudu, aby rozhodl o právu vyplývajícím z členství ve stavovské nebo profesní komoře nebo občanském sdružení – srov. § 55b zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, v platném znění).

Samostatně je však potřeba upravit lhůtu pro podání ústavní stížnosti ve vztahu k mimořádným opravným prostředkům, u kterých je jejich přípustnost odvislá od uvážení orgánu, příslušného o nich rozhodnout, a to pro případ, že takový opravný prostředek byl odmítnut jako nepřípustný (např. dovolání z důvodů podle § 237 odst. 1 písm. c) nebo 243 odst. 1 o.s.ř.). V takovém případě není plně v dispozici stěžovatele, zda takový prostředek bude věcně projednán, a je proto nezbytné umožnit mu podání ústavní stížnosti v případě, že opravný prostředek sice řádně podal, ale příslušný orgán jej odmítl jako nepřípustný z důvodu, spočívajícího v jeho právní úvaze. Běh šedesátidenní lhůty se proto navrhuje stanovit až od doručení rozhodnutí o odmítnutí takového mimořádného opravného prostředku stěžovateli.

Presnější zákonná úprava procesních prostředků, které je třeba vyčerpat, je nutná nejen pro jednoznačné vymezení pravomoci Ústavního soudu odmítnout ústavní stížnost, ale i jako návod potencionálním stěžovatelům, které opravné prostředky (včetně mimořádných) musejí před podáním ústavní stížnosti vyčerpat. Navrhovanou úpravou by mělo též dojít k omezení nežádoucího souběhu stanovených mimořádných opravných prostředků a ústavní stížnosti.

K bodu 9: Opatření, která je oprávněn Ústavní soud přijmout k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu, které je pro Českou republiku závazné, se navrhuje rozšířit především o obnovu řízení ve věci, ve které mezinárodní soud rozhodl odlišně od rozhodnutí Ústavního soudu. Možnost iniciovat obnovu řízení před Ústavním soudem se navrhuje dát tomu, kdo byl

³⁾ Podle § 239 odst. 1 o.s.ř., ve znění platném před jeho novelizací zákonem č. 30/2000 Sb., rozhodoval o přípustnosti dovolání odvolací soud, ale podle § 239 odst. 2 bylo za stanovených podmínek dovolání přípustné i v případě, kdy sice odvolací soud návrh účastníka řízení na připuštění dovolání zamítl, ale dovolací soud došel k závěru, že napadené rozhodnutí má zásadní význam. Ústavní soud pak judikoval, že v případě, kdy odvolací soud zamítne návrh na připuštění dovolání podle § 239 odst. 1 o.s.ř., účastník musí podat dovolání podle § 239 odst. 2 o.s.ř., jinak nevyčerpá všechny procesní prostředky a ústavní stížnost bude odmítnuta jako nepřijatelná. Novela občanského soudního řádu č. 30/2000 Sb. zrušila možnost požádat o přípustnost dovolání odvolací soud (původní § 239 odst. 1) a ponechala pouze možnost, aby o přípustnosti dovolání rozhodl soud dovolací, dospěje-li k závěru, že napadené rozhodnutí má věci samé po právní stránce zásadní význam (dříve § 239 odst. 2, nyní § 237 odst. 1 písm. c)), přičemž zároveň stanovila, že rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena, nebo která je odvolacími soudy nebo dovolacím soudem rozhodována rozdílně, anebo řeší-li právní otázku v rozporu s hmotným právem (§ 237 odst. 3). Přesto se nelze domnívat, že je tato změna z hlediska shora uvedených problémů dostatečná. Navíc podobné problémy jako u dovolání v civilním řízení mohou vzniknout i v souvislosti s nedávno nově zakotveným dovoláním v řízení trestním. Podle § 265i odst. 1 písm. f) trestního řádu se dává dovolacímu soudu možnost odmítnout dovolání, je-li zcela zřejmé, že projednání dovolání by nemohlo zásadně ovlivnit postavení obviněného a otázka, která má být z podnětu dovolání řešena, není po právní stránce zásadního významu.

účastníkem předchozího řízení před Ústavním soudem a v jehož prospěch rozhodl mezinárodní soud.

Navrhovaná lhůta pro podání návrhu na obnovu řízení vychází z mechanismu implementace rozsudků Evropského soudu pro lidská práva – rozsudky malého senátu nejsou konečné, běží nejprve lhůta k podání žádosti o postoupení velkému senátu; rozsudky velkého senátu jsou konečné ihned. Stěžovateli je v návaznosti na konečný rozsudek mezinárodního soudu potřeba poskytnout určitý časový prostor na rozmyšlenou, aby inicioval řízení, jímž se doplní případně poskytované spravedlivé zadostiučinění.

Návrh na obnovu řízení by měl být přípustný jen tehdy, pokud poškozený trpí i nadále závažnými negativními důsledky příslušného vnitrostátního rozhodnutí, které nejsou dostatečně napraveny spravedlivým zadostiučiněním nebo jiným odpovídajícím způsobem. V řadě případů (spíše většině) bude spravedlivé zadostiučinění považováno za dostatečnou formu nápravy; to souvisí i s právy třetích osob, získanými na základě konečného vnitrostátního rozhodnutí ve sporech o vlastnictví (typicky v restitučních sporech).

Je potřeba reagovat i na situace, kdy ve stěžovatelově věci Ústavní soud rozhodoval, avšak nikoli nálezem, ale usnesením (např. odmítnutí ústavní stížnosti pro nepřípustnost nebo zjevnou neopodstatněnost), i v takovém případě je potřeba umožnit za stanovených podmínek obnovu řízení.

K článku II:

S ohledem na předpokládaný další legislativní postup se navrhuje účinnost zákona stanovit dnem 1. ledna 2004.

V Praze dne 26. března 2003

PhDr. Vladimír Špidla v.r.

předseda vlády

JUDr. Pavel Rychetský v.r.

místopředseda vlády a ministr spravedlnosti

**Platné znění příslušných ustanovení zákona o Ústavním soudu s vyznačením
navrhovaných změn**

* * *

Plénum

§ 11

(16) Plénum je složeno ze všech soudců. Pokud tento zákon nestanoví jinak, může plénum jednat a usnášet se, je-li přítomno alespoň deset soudců.

(17) V plénu Ústavní soud rozhoduje

- a) o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. a) Ústavy České republiky (dále jen "Ústava"),
- b) o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy,
- c) o ústavní žalobě Senátu proti prezidentu republiky uvedené v čl. 65 odst. 2 Ústavy podle čl. 87 odst. 1 písm. g) Ústavy,
- d) o návrhu prezidenta na zrušení usnesení Poslanecké sněmovny a Senátu uvedeného v čl. 66 Ústavy podle čl. 87 odst. 1 písm. h) Ústavy,
- e) o tom, zda rozhodnutí o rozpuštění politické strany nebo jiné rozhodnutí týkající se činnosti politické strany je ve shodě s ústavními nebo jinými zákony podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy,
- f) v ostatních věcech podle čl. 87 odst. 1 Ústavy, pokud senát nerozhodl, protože žádný z návrhů na usnesení nezískal většinu hlasů (§ 21 odst. 1),
- g) o stanovisku k právnímu názoru senátu, které se odchyluje od právního názoru Ústavního soudu vysloveného v nálezu (§ 23),
- h) o návrhu na obnovu řízení a v obnoveném řízení podle § 119 až 119b,**
- i) ~~o~~ o dalších věcech podle čl. 87 odst. 1 Ústavy, pokud si to vyhradí,
- j) ~~o~~ o úpravě svých vnitřních poměrů,
- k) ~~o~~ o ustavení senátů a o pravidlech rozdělení agendy mezi ně.

(18) Ústavní soud dále v plénu rozhoduje o návrzích na posouzení souladu mezinárodní smlouvy s ústavním pořádkem podle čl. 87 odst. 2 Ústavy.

* * *

§ 14

Soudce, který s rozhodnutím pléna ve věcech uvedených v ~~§ 11 odst. 2 písm. a) až h)~~ **§ 11 odst. 2 písm. a) až i)** nebo s jeho odůvodněním nesouhlasí, má právo, aby jeho

odlišné stanovisko bylo uvedeno v protokolu o jednání a aby bylo připojeno k rozhodnutí s uvedením jeho jména.

* * *

§ 43

(19) Soudce zpravodaj mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků usnesením návrh odmítne,

- a) neodstranil-li navrhovatel vady návrhu ve lhůtě mu k tomu určené, nebo
- b) je-li návrh podán po lhůtě stanovené pro jeho podání tímto zákonem, nebo
- c) jde-li o návrh podaný někým zjevně neoprávněným, nebo
- d) jde-li o návrh, k jehož projednání není Ústavní soud příslušný, nebo
- e) je-li podaný návrh nepřijatelný, nestanoví-li tento zákon jinak.

(20) Senát mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků usnesením návrh odmítne,

- a) jde-li o návrh zjevně neopodstatněný, nebo
- b) jestliže shledá u návrhu podaného podle § 64 odst. 1 až 4 a ~~§ 71a odst. 1~~, **§ 71a odst. 1 nebo § 119 odst. 1** důvody k odmítnutí podle odstavce 1 nebo podle písmena a).

(21) Usnesení o odmítnutí návrhu podle odstavců 1 a 2 musí být písemně vyhotoveno, odůvodněno a musí obsahovat poučení, že odvolání není přípustné.

* * *

§ 64

Podání návrhu

(22) Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm.

a) Ústavy je oprávněn podat

- a) prezident republiky,
- b) skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů,
- c) senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti,
- d) **vláda za podmínek uvedených v § 118,**
- e) ~~(d)~~ ten, kdo podal ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 tohoto zákona, **nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 tohoto zákona.**

(23) Návrh na zrušení jiného právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení podle čl. 87 odst. 1 písm. b) Ústavy jsou oprávněni podat

- a) vláda,
- b) skupina nejméně 25 poslanců nebo skupina nejméně 10 senátorů,
- c) senát Ústavního soudu v souvislosti s rozhodováním o ústavní stížnosti,
- d) ten, kdo podal ústavní stížnost za podmínek uvedených v § 74 tohoto zákona, **nebo ten, kdo podal návrh na obnovu řízení za podmínek uvedených v § 119 odst. 4 tohoto zákona,**
- e) zastupitelstvo kraje,
- f) Veřejný ochránce práv,

- g) ministr vnitra, jde-li o návrh na zrušení obecně závazné vyhlášky kraje a hlavního města Prahy a jde-li o návrh na zrušení právního předpisu obce,
- h) věcně příslušný ministr, jde-li o návrh na zrušení nařízení kraje a hlavního města Prahy,
- i) zastupitelstvo obce, jde-li o návrh na zrušení právního předpisu kraje, do jehož územního obvodu obec náleží.

(24) Návrh na zrušení zákona nebo jeho jednotlivých ustanovení je oprávněn podat též soud v souvislosti se svou rozhodovací činností podle čl. 95 odst. 2 Ústavy.

(25) Řízení o zrušení zákona, jiného právního předpisu nebo jejich jednotlivých ustanovení může též zahájit plénum, jsou-li dány důvody podle § 78 odst. 2.

(26) Návrh skupiny poslanců nebo skupiny senátorů podle odstavce 1 písm. b) a odstavce 2 písm. b) musí být podepsán požadovaným počtem poslanců nebo senátorů.

(27) Pokud se v tomto oddílu mluví o zákonu, rozumí se jím též zákonné opatření Senátu, které bylo schváleno Poslaneckou sněmovnou podle čl. 33 odst. 5 Ústavy.

* * *

Ústavní stížnost

§ 72

(28) Ústavní stížnost jsou oprávněni podat

- a) fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci (dále jen "zásah orgánu veřejné moci") bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním zákonem (dále jen "ústavně zaručené základní právo nebo svoboda");
- b) zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku (dále jen "územní samosprávný celek") podle čl. 87 odst. 1 písm. e) Ústavy, jestliže tvrdí, že nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu.

(29) Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě 60 dnů. Tato lhůta počíná dnem doručení rozhodnutí o posledním prostředku, který zákon k ochraně práva poskytuje (§ 75 odst. 1), a není-li takového prostředku, dnem, kdy došlo ke skutečnosti, která je předmětem ústavní stížnosti.

(30) Není-li v tomto zákoně uvedeno jinak, platí pro ústavní stížnost obecná ustanovení tohoto zákona o návrhu a pro toho, kdo ústavní stížnost podává (dále jen "stěžovatel"), obecná ustanovení tohoto zákona o navrhovateli.

(31) K ústavní stížnosti musí být přiložena kopie rozhodnutí o posledním prostředku, který zákon k ochraně práva poskytuje (§ 75 odst. 1).

§ 73

~~(32) Politická strana je oprávněna podat návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jejím rozpuštění nebo jiné rozhodnutí týkající se její činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony.~~

~~(33) Návrh podle odstavce 1 lze podat ve lhůtě 30 dnů. Tato lhůta počíná dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o posledním prostředku, který zákon k ochraně práva poskytuje (§ 75 odst. 1).~~

~~(34) V řízení o návrhu podle odstavce 1 se postupuje podle tohoto oddílu.~~

Ústavní stížnost

§ 72

(35) Ústavní stížnost jsou oprávněni podat

- a) fyzická nebo právnická osoba podle čl. 87 odst. 1 písm. d) Ústavy, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci (dále jen „zásah orgánu veřejné moci“) bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem (dále jen „ústavně zaručené základní právo nebo svoboda“),
- b) zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku (dále jen „územní samosprávný celek“) podle čl. 87 odst. 1 písm. c) Ústavy, jestliže tvrdí, že nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu.

(36) Není-li v tomto zákoně uvedeno jinak, platí pro ústavní stížnost obecná ustanovení tohoto zákona o návrhu a pro toho, kdo ústavní stížnost podává (dále jen „stěžovatel“), obecná ustanovení tohoto zákona o navrhovateli.

(37) Ústavní stížnost lze podat ve lhůtě 60 dnů od doručení rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon stěžovateli k ochraně jeho práva poskytuje; takovým prostředkem se rozumí řádný opravný prostředek, mimořádný opravný prostředek vyjma návrhu na obnovu řízení a jiný procesní prostředek k ochraně práva, s jehož uplatněním je spojeno zahájení soudního, správního nebo jiného právního řízení.

(38) Byl-li mimořádný opravný prostředek orgánem, který o něm rozhoduje, odmítnut jako nepřipustný z důvodů závisejících na jeho uvážení, lze podat ústavní stížnost proti předchozímu rozhodnutí o procesním prostředku k ochraně práva, které bylo mimořádným opravným prostředkem napadeno, ve lhůtě 60 dnů od doručení takového rozhodnutí o mimořádném opravném prostředku.

(39) Jestliže zákon procesní prostředek k ochraně práva stěžovateli neposkytuje, lze podat ústavní stížnost ve lhůtě 60 dnů ode dne, kdy se stěžovatel o zásahu orgánu veřejné moci do jeho ústavně zaručených základních práv nebo svobod dozvěděl, nejpozději však do jednoho roku ode dne, kdy k takovému zásahu došlo.

(40) K ústavní stížnosti musí být přiložena kopie rozhodnutí o posledním procesním prostředku k ochraně práva, popřípadě také kopie rozhodnutí o odmítnutí mimořádného opravného prostředku z důvodu uvedeného v odstavci 4. Domáhá-li se stěžovatel ochrany svého práva také jinak než procesním prostředkem podle odstavce 3,

je povinen o tom Ústavní soud bez odkladu vyrozumět.

§ 73

(41) Politická strana je oprávněna podat návrh podle čl. 87 odst. 1 písm. j) Ústavy, jestliže tvrdí, že rozhodnutí o jejím rozpuštění nebo jiné rozhodnutí týkající se její činnosti není ve shodě s ústavními nebo jinými zákony.

(42) Návrh podle odstavce 1 lze podat ve lhůtě 30 dnů. Tato lhůta počíná dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí o posledním procesním prostředku, který zákon politické straně k ochraně jejího práva poskytuje; jestliže zákon takový prostředek neposkytuje, počíná lhůta dnem, kdy nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v odstavci 1.

(43) Jinak pro návrh podle odstavce 1 a pro řízení o něm platí ustanovení tohoto oddílu.

§ 74

Spolu s ústavní stížností může být podán návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem ústavní stížnosti, jestliže podle tvrzení stěžovatele jsou v rozporu s ústavním zákonem, popřípadě se zákonem, jedná-li se o jiný právní předpis.

§ 75

Nepřípustnost ústavní stížnosti

(44) Ústavní stížnost je nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje; za takový prostředek se nepovažuje návrh na povolení obnovy řízení.

(1) Ústavní stížnost je nepřipustná, jestliže stěžovatel nevyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně jeho práva poskytuje (§ 72 odst. 3); to neplatí pro mimořádný opravný prostředek, který orgán, jenž o něm rozhoduje, může odmítnout jako nepřipustný z důvodů záviselých na jeho uvážení (§ 72 odst. 4).

(45) Ústavní soud neodmítne přijetí ústavní stížnosti, i když není splněna podmínka podle předchozího odstavce, jestliže

- a) stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele a byla podána do jednoho roku ode dne, kdy ke skutečnosti, která je předmětem ústavní stížnosti, došlo, nebo
- b) v řízení o podaném opravném prostředku podle odstavce 1 dochází ke značným průtahům, z nichž stěžovateli vzniká nebo může vzniknout vážná a neodvratitelná újma.

* * *

Oddíl osmý

~~Řízení o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu~~

~~§ 117~~

~~Mezinárodní soud~~

~~Mezinárodním soudem se pro účely tohoto zákona rozumí mezinárodní orgán oprávněný rozhodovat o stížnostech proti porušení lidských práv a základních svobod, jehož rozhodnutí jsou v České republice závazná podle vyhlášených mezinárodních smluv, k jejichž ratifikaci dal Parlament souhlas a jimiž je Česká republika vázána.~~

~~Podání návrhu a postup řízení~~

~~§ 118~~

~~Rozhodl-li mezinárodní soud na základě stížnosti mu podané, že zásahem orgánu veřejné moci České republiky bylo porušeno ústavně zaručené právo nebo svoboda fyzické nebo právnické osoby, a jestliže takové porušení spočívá v platném právním předpisu, podá vláda Ústavnímu soudu návrh na zrušení takového právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení, pokud jeho zrušení nebo změnu nemůže zajistit jiným způsobem.~~

~~§ 119~~

~~Ústavní soud postupuje v tomto řízení přiměřeně podle prvního oddílu této hlavy.~~

Oddíl osmý

Řízení o opatřeních nezbytných k provedení rozhodnutí mezinárodního soudu

§ 117

Mezinárodní soud

Mezinárodním soudem se pro účely tohoto zákona rozumí mezinárodní orgán, jehož rozhodnutí jsou pro Českou republiku závazná podle mezinárodních smluv, které jsou součástí právního řádu (dále jen „mezinárodní smlouva“).

§ 118

Návrh na zrušení právního předpisu

(46) Shledal-li mezinárodní soud, že zásahem orgánu veřejné moci byl porušen závazek, který pro Českou republiku vyplývá z mezinárodní smlouvy, zejména, že tímto zásahem bylo porušeno lidské právo nebo základní svoboda fyzické nebo právnické osoby, a jestliže takové porušení spočívá v platném právním předpisu, podá vláda Ústavnímu soudu návrh na zrušení takového právního předpisu nebo jeho jednotlivých ustanovení, pokud zrušení nebo změnu nemůže zajistit jiným způsobem. Ustanovení § 35 odst. 1 o nepřipustnosti návrhu na zahájení řízení ve věci, o níž již Ústavní soud rozhodl, se v tomto případě nepoužije.

(47) Ústavní soud postupuje v řízení podle odstavce 1 podle oddílu prvního této hlavy.

Návrh na obnovu řízení

§ 119

(48) Rozhodoval-li Ústavní soud ve věci, v níž mezinárodní soud shledal, že zásahem orgánu veřejné moci bylo v rozporu s mezinárodní smlouvou porušeno lidské právo nebo základní svoboda, lze proti takovému rozhodnutí Ústavního soudu podat návrh na obnovu řízení za podmínek stanovených tímto zákonem.

(49) Návrh na obnovu řízení před Ústavním soudem je oprávněn podat ten, kdo byl ve věci uvedené v odstavci 1 účastníkem řízení před Ústavním soudem, a v jehož prospěch mezinárodní soud rozhodl.

(50) Návrh na obnovu řízení je možno podat do šesti měsíců ode dne, kdy se vyhlášené rozhodnutí mezinárodního soudu podle příslušné mezinárodní smlouvy stane konečným.^{3a)} Návrh musí obsahovat vedle obecných náležitostí (§ 34) označení rozhodnutí Ústavního soudu, proti němuž směřuje, označení rozhodnutí mezinárodního soudu, o které se opírá, a vylíčení, v čem je spatřován rozpor rozhodnutí Ústavního soudu s rozhodnutím mezinárodního soudu.

(51) Spolu s návrhem na obnovu řízení může být podán návrh na zrušení zákona nebo jiného právního předpisu anebo jejich jednotlivých ustanovení, jejichž uplatněním nastala skutečnost, která je předmětem návrhu na obnovu řízení, jestliže podle tvrzení navrhovatele jsou v rozporu s ústavním zákonem, popřípadě se zákonem, jednání se o jiný právní předpis.

(52) Účastníky řízení o návrhu na obnovu řízení jsou též účastníci řízení před Ústavním soudem, jehož obnova je navrhována, kteří nejsou navrhovatelem; ti, kteří byli v tomto řízení vedlejšími účastníky, jsou jimi rovněž v řízení o návrhu na obnovu řízení.

(53) Pro náhradu a placení nákladů zastoupení v řízení o návrhu na obnovu řízení se použijí ustanovení § 83 a 84.

^{3a)} Čl. 44 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ve znění pozdějších protokolů, zveřejněné sdělením č. 209/1992 Sb., ve znění sdělení č. 41/1996 Sb a sdělení č. 243/1998 Sb.

§ 119a

(54) Návrh na obnovu řízení je nepřijatelný, jestliže následky porušení lidského práva nebo základní svobody již netrvaly a jsou dostatečně napraveny poskytnutím spravedlivého zadostiučinění podle rozhodnutí mezinárodního soudu nebo bylo-li nápravy dosaženo jinak.

(55) Ústavní soud neodmítne přijetí návrhu na obnovu řízení z důvodů podle odstavce 1, jestliže veřejný zájem na obnově řízení podstatně převyšuje vlastní zájem navrhovatele.

§ 119b

(56) O návrhu na obnovu řízení rozhoduje Ústavní soud bez ústního jednání. Pokud nález Ústavního soudu je v rozporu s rozhodnutím mezinárodního soudu, Ústavní soud nález zruší; jinak návrh zamítne.

(57) Zrušil-li Ústavní soud na základě návrhu na obnovu řízení svůj předchozí nález, znovu projedná původní návrh na zahájení řízení podle příslušných ustanovení tohoto zákona.

(58) V novém nálezu Ústavní soud vychází z právního názoru mezinárodního soudu.

(59) Pokud novým nálezem Ústavního soudu dojde ke zrušení předchozích rozhodnutí, platí pro postup orgánů příslušných rozhodnout ve věci obdobně § 235i odst. 3 občanského soudního řádu.

(60) Rozhodoval-li Ústavní soud usnesením, a tímto usnesením bylo řízení skončeno, použijí se ustanovení odstavců 1 až 4 přiměřeně.